

Skolorna får betalt för hästar som de inte har

19 april 2024 06:00

Flyinge hästsportgymnasium använder ungefär 55 000 kronor av varje elevs skolpeng varje år, bara till att ha hästar. "Men då är inte personalkostnader och lokaler inräknade," säger rektorn Åsa Thybeck.

Bild: Hussein El-alawi

Hästhållning är en av de dyraste gymnasieutbildningar man kan gå.

Prislappen, 249 000 kronor per elev och läsår i 2024 års priser, är nästan tre gånger högre än för de billigaste utbildningarna, ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet.

Orsaken: det är dyrt att hålla hästar. Det behövs stallar, foder och personal året runt.

Skolverket gör den så kallade riksprislistan, som talar om vad olika gymnasieprogram förväntas kosta och vad kommunerna alltså förväntas

betala till de fristående gymnasieskolorna. I beräkningarna för utbildningen i hästhållning utgår man från att skolan har egna hästar och stall.

Annons

Men om skolan inte har det? Realgymnasiet driver utbildningen hästhållning på 23 skolor runtom i Sverige, och ingen av dem har egna hästar eller stall.

Istället hyr de in sig hos lokala ridklubbar. Enligt Realgymnasiet har lärare och elever tillgång till stall och hästar cirka en dag i veckan, ibland 1,5 dagar. Då ska eleverna rida, arbeta i stallet och läsa de praktiska delarna av hästutbildningen.

Rektorerna för Realgymnasiet i Malmö, Lund och Helsingborg skriver att de inte kan berätta hur mycket upplägget kostar. De kan inte avslöja innehållet i de avtal man har med enskilda ridklubbar.

Vi ber ägaren till Realgymnasiet, Lärande i Sverige AB, om att göra ett överslag på kostnaden, utan att gå in på enskilda avtal.

Det går inte, svarar Lärande i Sverige i ett mejl från kommunikationschef Magdalena Allgren.

Fakta

Så fungerar ersättningen till fristående gymnasier

Ett fristående gymnasium ska få samma ersättning som kommunen har för sina egna gymnasieutbildningar. Om kostnaden på det kommunala vård- och omsorgsprogrammet är 120 000 kronor per elev och år, så ska en friskola med samma program få samma ersättning om en elev från kommunen väljer att gå på friskolan.

Om kommunen inte driver ett program själv eller i samverkan med andra kommuner, så ska den ersätta friskolor enligt ett schablonbelopp som räknas ut av SCB och Skolverket, den så kallade riksprislistan.

Kostnaden på riksprislistan skiljer sig åt beroende på program. Naturbruksprogrammet inriktning trädgård är dyrast (302 000 kronor per elev och år) och ekonomiprogrammet billigast (90 900 kronor per elev och år).

Kommunen kan låta bli att betala enligt riksprislistan, om man anser att en friskola inte levererar det som är meningen. Eventuella tvister om priset avgörs i domstol.

Källa: Skolverket

”Tyvärr går det inte att göra ungefärliga överslag på det sättet då våra avtal skiljer sig från varandra och framför allt kan de innehålla olika saker såsom personal, praktiska moment, ridlektioner”.

Annons

På ett enda ställe i Sverige har de lokala politikerna ifrågasatt Realgymnasiets kostnader för hästutbildningen. När Trollhättans och Vänersborgs gemensamma gymnasieförbund, Kunskapsförbundet väst, förstod att Realgymnasiets hästutbildning i centrala Trollhättan varken hade stall eller hästar på skolan, [vägrade kunskapsförbundet](#) betala ut den höga ersättningen. Priset var ju baserat på kostnader som skolan faktiskt inte hade, menade de.

Kunskapsförbundet väst startade själva en likadan utbildning som drevs på samma sätt som Realgymnasiets. Då hamnade priset mycket lägre. Summan för i år är 172 142 kronor per elev och år, att jämföra med riksprislistans 249 000 kronor per elev och år.

Kunskapsförbundet väst valde att ersätta Realgymnasiet med den lägre

summan. Realgymnasiet överklagade, och hösten 2022 [fick kommunen rätt](#) i domstol.

– De har överklagat varje år, säger Maria Hildefors, förbundsdirektör på Kunskapsförbundet väst.

Ersättningen från kommunerna är lika stor per elev till Flyinge Hästsportgymnasium med sina drygt fyrtio hästar, som till Realgymnasierna med sina noll hästar.

Bild: Hussein El-alawi

Kunskapsförbundet har fått rätt i Förvaltningsrätten även för förra läsåret. För det här läsåret har domstolens beslut ännu inte kommit.

De skolor som har egna hästar, svarar samstämmigt att det kostar ordentligt. Men de har svårt att ge en samlad summa.

Enligt Flyinge hästsportgymnasium kostar det 112 000 per år att ha en häst. Kostnaden för skolans cirka 40 hästar motsvarar cirka 55 000 kronor av varje elevs skolpeng.

Annons

– Men då är inte personalkostnader och lokaler inräknade, säger Åsa Thybeck.

De ansvariga politikerna i Kunskapsförbundet väst förutspådde [i Dagens Nyheter](#) att fler kommuner skulle testa deras metod för att få ned kostnaderna och bara betala för skolornas faktiska kostnader.

– När jag träffar personer i mina nätverk från andra huvudmän, är man väldigt nyfiken på den här frågan, säger Maria Hildefors på Kunskapsförbundet väst.

Men den diskussionen har åtminstone de skånska kommunerna ännu inte haft. Alla kommuner i västra Skåne betalar enligt riksprislistan för utbildningen i hästhållning, en kvarts miljon per elev och år för 2024. Ersättningen från kommunerna är lika stor per elev till Flyinge Hästsportgymnasium med sina drygt fyrtio hästar, som till Realgymnasierna med sina noll hästar.

– Jag har reagerat på det, säger Hans Nelson (L), kommunalråd och tills nyligen ordförande i Barn- och utbildningsnämnden i Helsingborg.

Men nämnden har inte diskuterat prisfrågan. Kommunen har ingen rådighet att inspektera friskolorna, och kan därmed inte säga om en skola lever upp till kraven för utbildningen eller inte, menar Hans Nelson.

Alla skolor med hästutbildning får samma ersättning från de skånska kommunerna, oavsett om de har hästar eller inte.

Bild: Hussein El-alawi

Den bedömningen tycker han att Skolinspektionen måste göra.

– Det är Skolinspektionen som har i uppgift att kontrollera att friskolorna sköter sig. De har ett oerhört ansvar att ta hand om detta. De måste kunna säga om det inte är enligt läroplanen för utbildningen, säger han.

Han har inte hört om fallet i Trollhättan.

– Men det ska vi ta upp direkt. Vi ska kolla upp hur de gör, säger Hans Nelson.

Annons

Fakta

Så gjorde vi

Vad är kvalitet i utbildningar? Och hur skiljer det sig mellan olika gymnasieskolor? De frågorna försöker vi svara på i den här artikelserien.

Vi har valt att undersöka sju olika yrkesprogram på gymnasiet.

Vi har pratat med branschföreträdare, både fack och arbetsgivare, om vad som gör en person anställningsbar i deras bransch. Vilka kunskaper och färdigheter behöver man få på utbildningen? I samråd med branscherna har vi tagit fram vissa indikatorer att titta på.

Vi har gått på öppet hus på en rad gymnasieskolor, tittat på utrustning och lokaler, ställt frågor kring lärarnas utbildning och behörigheter, läromedel och det arbetsplatsförlagda lärandet, apl.

Vi har också tagit fram statistik för varje skola om andelen utbildade yrkeslärare, andelen behöriga lärare, tillgången till studie- och yrkesvägledning samt lärartäthet.

Vi har jämfört det skolorna erbjuder med det som står i skolans styrdokument.

Vi har sedan valt att fokusera på några specifika faktorer för att visa på kvalitetsskillnader mellan olika skolor som erbjuder samma program.